

Skórzewska Teresa Anna Maria, tłumaczka, publicystka, malarka, ur. 11 III 1897 Nawra k. Bydgoszczy, zm. 26 IV 1962 Londyn; pochowana na cmentarzu Broad Leas w Saint Ives, Cambridgeshire, Anglia; córka Kazimierza Skórzewskiego i Izabeli ze Szczanieckich. Studiowała na UJ. Być może w Krakowie poznała Józefa Czapskiego, który uczęszczał do tamtejszej ASP w l. 1920-24, i pod jego wpływem zajęła się malarstwem. Pisała, że jemu zawdzięczała „radość widzenia”. Zapewne w l. 30. XX w. podróżowała do Paryża, czego świadectwem jest ekslibris zaprojektowany dla niej przez Konstantego Brandla (sucha igła, rylec, ok. 1936). W ostatnich l. przed II wojną światową mieszkała lub była w Warszawie, gdzie nawiązała serdeczny kontakt z Ludwikiem Heringiem, blisko związanym z Czapskim. W lutym 1941 (może również wcześniej) mieszkała w Madrycie, skąd pisała do Czapskiego (za pośrednictwem Heringa): „maluję dużo. Widzenie tak się zaostrza, jak się jest smutnym i oderwanym od wszystkiego, że mogłabym robić rzeczy bardzo dobre, gdyby nie brak materiałów. ... Malowałam wrzosa, dalie – z rozkoszą – dla Ciebie mam ule zabawne pokryte starą blachą i małe wiejskie domki kamienne ginące w zieleności, żebym miała większą technikę, by oddać to, co widzę, to wychodziłyby cuda”. W kwietniu t.r. Hering donosił Czapskiemu o S.: „Sądząc z listów, jest jej nieźle – maluje – zimą nawet akty”. Żadnej z prac S. nie udało się odszukać.

Po wojnie S. znalazła się w Paryżu, a od 1947 mieszkała w Londynie. Zajmowała się tłumaczeniami (m.in. przełożyła tekst Czapskiego *Proust w Griazowcu*, *Kultura*, 1948 nr 12 i 13, George'a Orwella *Twórczość Donalda Mac Gilla*, tamże, 1950 nr 1/27, a także książkę Evelyn Waugh'a *Dziennikarz z przypadku*, Londyn 1954), publicystką na tematy lit. i artyst. w paryskiej *Kulturze* (*W pracowni Zygmunta Turkiewicza*, 1954 nr 11) i czas. londyńskich (*Wystawa obrazów Piotra Potworowskiego*, *Życie*, 1954 nr 6; *Oko widzące*, *Wiadomości*, 1960 nr 35-36), pracą pedagogiczną (m.in. w 1951 zaprojektowała dekorację do szkolnych inscenizacji Fredry w Ognisku Pol., w 1953 przygotowała wystawę prac malarskich dzieci w szkole im. Mikołaja Kopernika, w 1955 zasiadała w jury konkursu dla dzieci i młodzieży na ilustracje do utworów Mickiewicza) i współpracowała z teatrem.

Gaz. Niedzielnia (Londyn), wyd. kontynentalne, 1951 nr 46, s. 7. – *Orzeł Biały*, 1953 nr 29, s. 5 (Zaremba P.); 1958 nr 26, s. 5. – *Syrena*, 1955 nr 47, s. 4. – Kowalik J., „*Kultura*” 1947-1957. *Bibliografia zawartości treści*, Paryż 1959. – *Czapski i krytycy. Antologia tekstów*, oprac. Kitowska-Lysiak M., Ujma M., Lublin 1996. – Kiec I., *Teatr służebny polskiej emigracji po 1939 r.*, P. 1999. – *Kat. grafiki Konstantego Brandla ze zb. Arch. Emigracji Bibl. Uniwersyteckiej w Toruniu*, Toruń 2005, s. 74. – Supruniuk M.A., „*Trwałość i płynność*”. *Sztuka pol. w Wielkiej Brytanii w XX w. - wstęp do opisu*, Arch. Emigracji, 2006 z. 1-2, s. 139. – *Sztuka pol. w Wielkiej Brytanii w l. 1940-2000*, oprac. Supruniuk M.A., Toruń 2006. – Barcik M., Cieślak A. i in., *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850/51-1917/18*, t. 3: S-Ś, red. Stopka K., Kr. 2014. – Czapski J., Hering L., *Listy 1939-1982*, t. 1, Gd. 2015; t. 2, Gd. 2017. – Pawlikowski K., *Droga do Rawdon*, *Studia Migracyjne - Prz. Polonijny*, 2017 z. 1, s. 350.

IS PAN, materiały Słownika art. pol., wynik wyszukiwań na stronie Billiongraves, <https://billiongraves.com/grave/Teresa-Skorzewska/16117873> (dostęp 15.06.2020).

U. Makowska

Skórzewski Gr., jego nazwisko – obok nazwiska „Fr. Wabczewski” – umieszczono na odwróconym zwieńczeniu, zawierającego płaskorzeźbioną scenę *Zdjęcia z krzyża*, ujętą rokokowymi wolutami, dodanego w pol. XVIII w. do nastawy ołtarza Matki Bożej Bolesnej w koście. Wniebowzięcia NMP w Chełmnie. W literaturze przyjęto, że są to sygnatury twórców zwieńczenia; Katarzyna Wardzińska uznała ich nawet za hipotetycznych pracowników warsztatowych chełmińskiego rzeźbiarza Ephraima Gerlacha. Mogą to być jednak nazwiska fundatorów rozbudowy nastawy, należących do chełmińskich rodzin.

Zieliński M., *Chełmno: civitas totius Prussiae metropolis XVI-XVIII w.*, Bydgoszcz 2007, s. 268. – Wardzińska K., *Ephraim Gerlach, rzeźbiarz chełmiński doby późnego baroku i rokoka*, [w:] *Splendor i fantazja. Studia nad rzeźbą rokokową w dawnej Rzeczypospolitej i na Śląsku*, red. Migasiewicz P., W. 2012, s. 141, 166. – Łyczak B., *Toruński cech rzeźbiarski i snycerka na obszarze jego oddziaływania w l. 1695-1793*, W. 2018, s. 91.

B. Łyczak